

Werken in het onderwijs: een vrouwenzaak?

Steegmans N., Mertens T., Valgaeren E., Van Aerschot M., Van Haegendoren M. (2002), *Gelijke kansenindicatoren in Vlaanderen. Statistieken en indicatoren voor een gelijke kansenbeleid voor mannen en vrouwen*, Diepenbeek.¹

Gelijke Kansen in Vlaanderen (Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap) financierde het project 'gelijke kansenindicatoren in Vlaanderen' dat werd uitgevoerd door SEIN van het Limburgs Universitair Centrum. Ondertussen werd de opdracht ingebouwd in de werking van het Steunpunt Gelijke Kansenbeleid, een consortium van de UA en het LUC. Na een demografische schets worden in het rapport cijfers gepresenteerd over gezondheid en welzijn, cultuur, arbeid, onderwijs en deelname aan de politieke besluitvorming in Vlaanderen. Naast tewerkstelling in het onderwijs wordt ook een analyse gemaakt van de tewerkstelling in de (gesubsidieerde) culturele sector.

We buigen ons in deze bijdrage even over de sector onderwijs, een vrouwensector bij uitstek. Zo meent men te mogen afleiden uit cijfers m.b.t. de horizontale segregatie op de arbeidsmarkt. Nadere analyse maakt duidelijk dat dit vrouwelijk overwicht zich concentreert in de lagere onderwijsniveaus, dat het bestuur van het Vlaamse onderwijs een mannenzaak is en dat vrouwen in het academisch milieu zwaar ondervertegenwoordigd zijn.

Vrouwelijk overwicht vooral in de lagere onderwijsniveaus

Uit de *cijfers* in het Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs blijkt dat:

- hoe lager het onderwijsniveau, hoe meer vrouwen er werkzaam;
- het basisonderwijs voor 80% een vrouwenzaak is;
- in het hoger onderwijs meer mannen dan vrouwen werken: in het hogescholenonderwijs bedraagt deze verhouding 57% mannen versus 43% vrouwen;
- vrouwen meer kans hebben dan mannen om niet vast benoemd te geraken in het basis- en secundair onderwijs. Vooral in het basisonderwijs is het verschil groot: 90% van de mannen zijn statutair tegenover slechts drie vierden van de vrouwen.

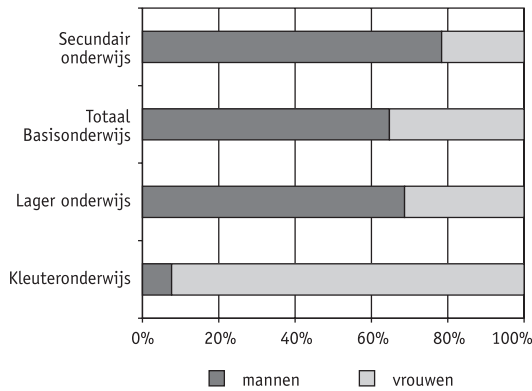
Ondervertegenwoordiging in bestuursfuncties

Naarmate het schoolniveau stijgt, neemt ook het aandeel mannen in de bestuursfuncties toe. Het

bestuurspersoneel in aparte kleuterscholen is haast uitsluitend vrouwelijk. Hoewel 80% van het personeel in het basisonderwijs vrouwelijk is, is 65% van het bestuurspersoneel mannelijk. In het secundair onderwijs vind je dezelfde afwijking: acht op tien personeelsleden met een leidinggevende functie zijn mannen.

Figuur 1.

Sekseratio van het bestuurspersoneel in het basisonderwijs en het secundair onderwijs op 15-01-2000.

Bron: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Onderwijs.

Vrouwen in het academische milieu

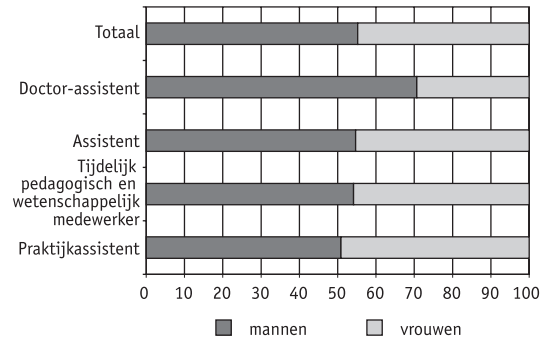
Op universitair vlak (cijfers van de VLIR) verloopt de doorstroom van vrouwelijke studenten naar het assisterend academisch personeel vrij vlot. Na het assistentschap kan men aangesteld worden als doctor-assistent. Deze graad is bedoeld om het doctoraat te valoriseren. Vandaar het belang ervan voor de doorstroom naar het zelfstandig academisch personeel. Er zijn *opvallend minder vrouwelijke dan mannelijke doctor-assistenten*, zoals geïllustreerd wordt in figuur 2.

Zoals kan worden verwacht, is de *doorstroom van vrouwen naar het zelfstandig academisch personeel nog steeds problematisch*. Verder stellen we binnen het zelfstandig academisch personeel zware verticale segregatie vast: het aandeel vrouwen is omgekeerd evenredig met de status/graad van het personeel.

Ter illustratie geven we hieronder een lijndiagram dat deze voortschrijdende segregatie weergeeft in de vorm van een schaar (figuur 3).

Figuur 2.

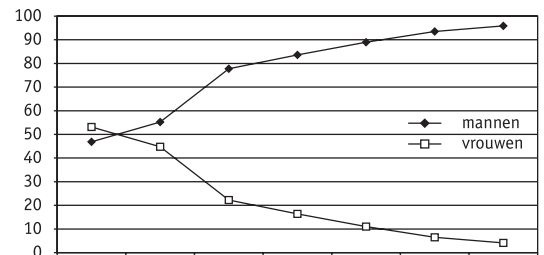
Sekseratio van assisterend academisch personeel aan de Vlaamse universiteiten naar graad in voltijdse eenheden, op 1 februari 2001 (VT equivalenten).

Bron: www.vlir.be/vlir/beheer/personeel/vrouw.htm (Bewerking SEIN).

Figuur 3.

Aandeel mannen en vrouwen op de verschillende niveaus aan de Vlaamse universiteiten op 1 februari 2001 (VT equivalenten).

Bron: www.vlir.be/vlir/beheer/personeel/vrouw.htm en Statistisch Jaarboek van het Vlaams onderwijs. (Bewerking SEIN).

Samengevat

In het rapport wordt verder ook ingegaan op de beheersfuncties in het onderwijs waar men precies dezelfde discrepantie vindt. Zo is onder meer:

- de sekseratio van de inrichtende machten en schoolbesturen van het belangrijkste onderwijs-

- net in Vlaanderen, het vrij, katholiek onderwijs:
70% mannen en 30% vrouwen;
- het aanwervings- en bevorderingsbeleid aan Vlaamse universiteiten voor ruim 80% in handen van mannen.

Dat het Vlaams onderwijs een vrouwensector zou zijn, is, zoals ten overvloede blijkt, *slechts ten dele waar*. Functies met status en behoorlijke remuneratie worden, zoals elders op de arbeidsmarkt, (meer) geclaimd door en toegewezen aan mannen.

Nico Steegmans
Steunpunt gelijke kansenbeleid
SEIN – LUC

Noot

1. Voorlopig enkel te consulteren op de website <http://www.luc.ac.be/sein/>